

10. США виступають за мирне й демократичне врегулювання політичних проблем в Україні – В. Нуланд. *УКРІНФОРМ*. 2014. URL: <https://surl.lu/eevqcp>
11. Yanukovych Tells U.S. Envoy He Supports Constitutional Reform. *Радіо Свобода*. 2014. URL: <https://www.rferl.org/a/ukraine-constitution-nuland-yanukovych-protests/25255757.html>
12. Нуланд запевнила, що США не фінансували Майдан: «було нуль підтримки». *ТСН*. 2014. URL: <https://tsn.ua/politika/nulanda-zapevnila-scho-ssha-ne-finansovali-maydan-bulo-nul-pidtrimki-353819.html>
13. Statement by the President on Ukraine. *The White House*. 2014. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/03/20/statement-president-ukraine>
14. Barack Obama: no cold war over Crimea. *The Guardian*. 2014. URL: <https://www.theguardian.com/world/2014/mar/26/obama-no-cold-war-crimea>
15. Walker N. Conflict in Ukraine: A timeline (2014 – eve of 2022 invasion). *UK Parliament*. 2023. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9476/>
16. Оприлюднена декларація «нормандської четвірки». *РБК-Україна*. 2015. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/obnarodovana-deklaratsiya-normandskoj-chetvierki--12022015122700>
17. Курт Волкер і його місія. Що він зробив для України. *BBC*. 2019. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-49863034>
18. Remarks by President Biden Announcing Response to Russian Actions in Ukraine. *The White House*. 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/22/remarks-by-president-biden-announcing-response-to-russian-actions-in-ukraine/>
19. Vergun D. Biden Signs Lend-Lease Act to Supply More Security Assistance to Ukraine. *U.S. Department of War*. 2022. URL: <https://www.war.gov/News/News-Stories/Article/Article/3025302/biden-signs-lend-lease-act-to-supply-more-security-assistance-to-ukraine/>
20. Masters J., Merrow W. Here's How Much Aid the United States Has Sent Ukraine. *Council on Foreign Relations*. 2025. URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-us-aid-going-ukraine>
21. Transcript: Vladimir Putin's Televised Address on Ukraine. *Bloomberg*. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-02-24/full-transcript-vladimir-putin-s-televised-address-to-russia-on-ukraine-feb-24>
22. Зараз Київ – це столиця глобальної демократії, столиця боротьби за свободу для усіх в Європі – звернення Президента Володимира Зеленського. *Офіційне інтернет-представництво. Президент України Володимир Зеленський*. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/videos/zaraz-kiyiv-ce-stolicya-globalnoyi-demokratiyi-stolicya-boro-2285>

УДК 327.56:32-051(73+510)“2020/...”

ОСОБИСТІСНИЙ ФАКТОР У ПРОТИСТОЯННІ США І КНР ЗА АДМІНІСТРАЦІЙ ДЖО БАЙДЕНА І ДОНАЛЬДА ТРАМПА

Д. Р. Шпортун

Анотація. Стаття досліджує вплив особистісного фактору на політику США щодо КНР за адміністрацій Д. Трампа та Дж. Байдена. Використано методи порівняльного аналізу підходів президентів, біографічного аналізу їхньої освіти та досвіду, а також кейс-стаді торговельних воєн і санкцій. Результати показують, що транзакційний стиль Трампа сприяв ескалації конфліктів, тоді як дипломатичний підхід Байдена зосереджений на альянсах і співпраці. Особистісні риси лідерів впливають на реалізацію стратегії США у протистоянні з КНР.

Ключові слова: особистісний фактор, Дональд Трамп, Джо Байден, США, КНР, торговельні війни, дипломатія.

Вступ. У сучасних міжнародних відносинах конкуренція між Сполученими Штатами Америки та Китайською Народною Республікою визначає світовий порядок на початку ХХІ століття. Це поширюється на економічну, технологічну, військову та ідеологічну сфери, формуючи нову конфігурацію світової політики. Однак за кожною великою геополітичною стратегією завжди стоять конкретні особи, а саме політичні лідери, чії особисті якості, життєвий досвід та світогляд безпосередньо впливають на характер і методи зовнішньої політики.

Адміністрації Дональда Трампа (2017–2021, 2025) та Джо Байдена (2021–2025) демонструють помітні відмінності у своїх підходах до Китаю, незважаючи на широку згоду у Вашингтоні щодо необхідності стримати імпульс Пекіна. Ці відмінності не є випадковими, а глибоко вкорінені в особистостях двох президентів, їхніх поглядах на роль Америки у світі та стилі ухвалення рішень. Трамп уособлював транзакційний, прямий і часто непередбачуваний стиль

переговорів, тоді як Байден втілював традиційний дипломатичний підхід, зосереджений на альянсах, багатосторонніх механізмах і довгостроковому стратегічному плануванні.

Зовнішня політика США є доволі популярною темою для міжнародно-політичних досліджень. А. П. Добсон і С. Марш, Е. Джонстон і Х. Лавін, В. Р. Мід та інші системно аналізують американську зовнішню політику, а Зб. Бжезінський та Ф. Закарія – роль США у формуванні та підтриманні світового порядку. Аналізу політики адміністрацій американських президентів присвячено великий пласт досліджень, серед яких можна виділити роботи М. Помпео, С. Райс, Р. Зоелліка та Дж. Болтона. З іншого боку, в українській історіографії ця тематика розглядається такими аналітиками, як М. Белесков, І. Гомза, А. Гриценко.

Метою цієї статті є порівняти підходи адміністрацій Дж. Байдена і Д. Трампа щодо відносин із КНР і визначити роль особистісного фактору у протистоянні США і КНР в боротьбі за світове лідерство.

Основна частина. Для Сполучених Штатів Америки Китайська Народна Республіка є ключовим стратегічним конкурентом, який прагне змінити існуючий міжнародний порядок на свою користь і отримує все більше можливостей для досягнення цієї мети. Китай володіє значним економічним, дипломатичним, військовим і технологічним потенціалом, що робить його єдиною країною, здатною реально кинути виклик глобальному лідерству США. Для Вашингтона це поєднання сили та амбіцій є не просто конкуренцією, а системною загрозою стабільному, демократичному та ліберальному міжнародному порядку, який Сполучені Штати прагнуть підтримувати.

У цьому контексті характер і інтенсивність підходу до відносин із Китаєм значною мірою залежать від стратегії конкретної адміністрації у Вашингтоні. Рішення щодо Пекіна відображає не лише геополітичні реалії, а й ідеологічні засади, бачення зовнішньої політики та особистий стиль лідерів.

Різниця між політиками Джо Байденом і Дональдом Трампом була колосальною, і переважно це пояснюється їхньою освітою та професійним становленням. Джо Байден здобув класичну гуманітарно-правову підготовку. Спочатку він навчався в Університеті Делавера в Ньюарку, де вивчав історію та політичні науки, що дало йому ґрунтовне розуміння суспільних процесів, державних інституцій та політичних традицій. Після цього він продовжив освіту в юридичному коледжі Сірак'юс у Нью-Йорку, який закінчив зі ступенем доктора права, що дозволило йому почати кар'єру юриста та поступово перейти в «велику політику», де він понад п'ять десятиліть займався законотворчістю та державним управлінням, працював сенатором, а згодом – віце-президентом США [1].

Дональд Трамп, натомість, йшов іншим шляхом. Він навчався у Вортонській школі бізнесу Пенсільванського університету – в одному з найпрестижніших економічних закладів США. Там він отримав ступінь бакалавра наук з економіки та спеціалізацію у сфері фінансів [2]. Це означало зовсім інший акцент – замість політичної та юридичної сфери його підготовка була зосереджена на ринкових механізмах, підприємництві, інвестиціях і управлінні бізнесом. Подальша діяльність Трампа підтвердила цей вибір: він став відомим підприємцем, забудовником і медійною фігурою, а в політику прийшов уже з іміджем бізнесмена, а не кар'єрного державного діяча, що позначилося на підході до управління державою.

Психологічний аналіз Дональда Трампа, проведений у 2016 році Відділом вивчення особистості в політиці, визначає його як харизматичну особистість із високим рівнем домінування [3]. Основною рисою характеру Трампа є амбітність із вираженим нарцисизмом, що проявляється в егоцентричності, прагненні до визнання та експлуаторському підході до досягнення цілей. Вторинні риси охоплюють домінування / контроль, що відображає його схильність до лідерства через наполегливість і авторитетність, та комунікабельність / імпульсивність, що додає харизми й енергійності у взаємодії. Додатковою рисою є безстрашність / авантюризм, що підкреслює його готовність до ризикованих рішень. Цей композит особистості, названий «любовним нарцисизмом» або «високодомінантною харизматичністю», вказує на людину, яка поєднує харизматичну привабливість із сильною потребою контролю та самопросування, що робить її ефективною в політичному контексті, але схильною до імпульсивних дій [3].

Тісні зв'язки Дональда Трампа з діловими та інвестиційними колами, що впливають з його освіти та професійного досвіду, сформували його політичний підхід, який значною мірою базується на принципах торгівлі. Він зацікавлений у захисті фінансових ресурсів Америки та забезпеченні найвигідніших економічних умов у міжнародних угодах. Замість того, щоб займатися традиційними політичними маневрами, Трамп прийняв стратегію, спрямовану на максимізацію вигод і зміцнення позицій Америки. Він розглядає Сполучені Штати не зі сторони політики, а зі сторони бізнесу – як велику корпорацію, яка потребує ефективного керівництва та вигідних угод.

Демонстрація такого підходу – торговельні війни з КНР. Із моменту вступу Дональда Трампа на посаду Президента Сполучених Штатів в першу президентську кампанію з 2017 по 2021 рік та в наступну з 2025 року, розвиток китайсько-американських відносин набував більш очевидного тлумачення. На жаль, політика Трампа «Америка понад усе» призвела до того, що Сполучені Штати вийшли з низки міжнародних угод і почали дотримуватися нової стратегії умовного залучення своїх союзників, що призвело до втрати Вашингтоном авторитету в очах міжнародної спільноти. Крім того, адміністрація Трампа прагнула до політики «всеосяжної конфронтації» з Пекіном, що може посилити конкуренцію між двома країнами і, зрештою, призвести до нової холодної війни.

Основними елементами його політики щодо КНР стали саме торговельні війни. Вони розпочалися ще у 2018 році, коли адміністрація Дональда Трампа запровадила мита на китайські товари на суму 34 млрд доларів, які охопили понад 800 позицій, серед яких промислове обладнання, транспортні засоби та електроніка. У відповідь Китай ввів аналогічні мита на американський експорт – від сої й морепродуктів до молочної продукції – також на 34 млрд доларів. Після зриву переговорів США підняли ставку мит із 10 % до 25 % на китайські товари вартістю 200 млрд доларів, а Китай відповів підвищенням мит на американську продукцію на 60 млрд [4]. У 2019 році Трамп оголосив про 10 % мита майже на всі китайські товари з 1 вересня, але після коригувань ставка зросла до 15 % [5]. Економічні рішення обох сторін перетворилися на масштабну ескалацію торговельного конфлікту.

Під час другої каденції Дональда Трампа торговельні війни розпочалися знову, але вже з більшою силою. У 2025 році торговельна війна між США та Китаєм швидко загострилася: 4 лютого США ввели 10 % тарифи на весь китайський імпорт, а 4 березня підвищили їх до 20 %, мотивуючи це фентаніловою кризою та торговельним дефіцитом [6]. Китай відповів у березні 10–15 % тарифами на американські агропродукти й енергоносії, а у квітні обидві сторони підняли ставки до 84–125 %, що скоротило торгівлю на 15 % і обвалило ринки на 5–7 % [7]. За обох президентських кампаній були сформовані спільні заяви: «Угода першої фази» 15 січня 2020 року [8] та спільна заява про зниження тарифів 12 травня 2025 року [9], що зменшили ескалацію конфліктів.

Президент Трамп також займав суперечливу позицію щодо торговельних відносин. Зокрема, коментуючи великий розмір торговельного дефіциту США з Китаєм, він заявив 1 серпня 2019 року: «Якщо вони більше не матимуть бажання торгувати з нами – для мене це теж буде нормально. Ми заощадимо багато грошей» [10].

Частиною стратегії стримування технологічного розвитку КНР було запровадження адміністрацією Трампа санкцій проти китайських технологічних компаній, зокрема Huawei, це призвело до обмеження їх доступу до американських технологій, через те, що адміністрація бачила Huawei підрозділом державного спостереження Комуністичної партії Китаю (КПК) [11].

На відміну від Дональда Трампа, Джо Байден робив акцент на колективному підході та зміцненні партнерських зв'язків із союзниками задля ефективної протидії зростаючому впливу Китаю. У своїх ранніх актах зовнішньої політики адміністрація Байдена прагнула запевнити американських союзників, що «Америка повернулася» [12], і виправити шкоду, завдану американській дипломатії президентством Трампа. Підхід Байдена до торгівлі з Китаєм був менш агресивним, ніж підхід Трампа, але базувався на його засадах.

Психологічний аналіз Джо Байдена, проведений у 2020 році експертами Відділу вивчення особистості, визначає його як примирливого екстраверта з міжособистісним стилем лідерства [13]. Згідно з аналізом лідерських рис, Байден класифікується як лідер, який поважає об-

меження, відкритий до інформації та мотивований, перш за все, зосереджений на стосунках, що спонукають до колегіального, адаптивного стилю керівництва з акцентом на узгодження розбіжностей та досягнення консенсусу [13]. Головною рисою його особистості є відмінні комунікативні здібності, що виявляються у його відкритості, розумінні та прагненні налагоджувати стосунки з іншими людьми. Другорядні риси, зокрема здатність до адаптації, свідчать про його готовність до компромісів і дипломатичного вирішення конфліктів.

У відповідь на внутрішній політичний тиск про ухвалення жорсткої позиції щодо КНР Байден зображував його як конкурента, торгового партнера та важливого учасника у вирішенні глобальних проблем. Його адміністрація активно відновлювала позиції США на міжнародній арені, зокрема повернулася до участі у ключових глобальних структурах, наприклад до Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), а також ініціювала створення нових стратегічних альянсів в Індо-Тихоокеанському регіоні, спрямованих на стримування китайської експансії. Байден також надав пріоритет відновленню відносин із давніми союзниками, щоб утворити єдиний фронт проти Китаю із відходом від односторонньої стратегії Трампа і підкресленням цінності спільних зусиль у торгівлі та безпеці.

46-й президент США також застосовував санкції проти Китаю, однак робив це не настільки різко, одностайно чи імпульсивно, як Дональд Трамп. Для Байдена санкційна політика мала інший акцент: вона була спрямована не стільки на економічне протистояння, скільки на реагування на серйозні порушення прав людини. Прикладом цього стала ситуація, коли ЄС, США, Велика Британія та Канада запровадили санкції проти Китаю через ймовірні порушення прав людини в Сінцзяні. Так, Управління з контролю за іноземними активами (OFAC) Міністерства фінансів США запровадило санкції проти двох чинних китайських посадовців у зв'язку із серйозними порушеннями прав людини щодо етнічних меншин у Сінцзян-Уйгурському автономному районі (СУАР) [14]. Джо Байден робив ставку на співпрацю та пошук демократичних шляхів розв'язання конфліктних питань. Упродовж його президентського терміну було підписано низку двосторонніх угод, переважно у сферах кліматичних змін і фінансової стабільності між США та КНР. Найбільш значущою серед них стала спільна декларація, оголошена 10 листопада 2021 року: США та Китай спільно заявили про наміри посилити дії у сфері клімату [15].

Президент Байден надавав велике значення прямим переговорам, прагнучи підтримувати стабільність і контроль над стратегічними суперечностями. Однією з ключових подій у двосторонніх відносинах стала зустріч у Сан-Франциско 15 листопада 2023 року, яка відбулася напередодні чотиригодинних переговорів на полях саміту АТЕС. За словами Байдена, зустріч була «однією з найконструктивніших і найпродуктивніших, які ми коли-небудь мали», і привела до встановлення кількох напрямів співпраці, включаючи управління штучним інтелектом, боротьбу з наркотиками та оборону, а також зобов'язань щодо покращення транспортних сполучень та розширення освітнього та культурного обміну між двома країнами [16]. Разом із тим Байден продовжив політику технологічного стримування Китаю, обмежуючи доступ Пекіна до передових технологій. Водночас, ще на початку свого президентського терміну він відмовився від деяких радикальних ініціатив Трампа: зокрема, скасував спробу повної заборони китайських додатків TikTok та WeChat, хоча процес ретельної перевірки їх діяльності тривав [17].

Однією з основних точок зіткнення інтересів США та КНР є Тихоокеанський регіон. Країни Південно-Східної Азії стикаються з багатосторонністю й розв'язують різні регіональні проблеми, зокрема через механізм АСЕАН. Можна констатувати, що Президент Трамп став ворожим до багатосторонності, не відвідував більшість самітів АСЕАН і вийшов із Транстихоокеанського партнерства в перший день свого перебування на посаді під час своєї першої каденції у 2017 році [18]. Водночас багато країн цінували жорстку позицію Трампа проти надмірного втручання Китаю. Байден прагнув виграти передусім ідеологічну гонку з Китаєм, вказуючи на ХХІ століття як на війну між демократичними прагненнями та диктатурами [19], тому створював коаліції демократичних держав, щоб зменшити успіх китайської державної капіталістичної моделі та зупинити зростаючу тенденцію до авторитаризму.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що особистісний фактор відіграє важливу роль у формуванні зовнішньої політики США щодо Китаю. Ґрунтуючись на діловому досвіді Дональда Трампа, вона набула ознак підходу, характерного для бізнес-середовища, який характеризується прагненням укласти вигідні для США угоди, посилювати тиск і підвищувати «ставки», вести торговельні війни та вводити санкції для захисту американської економіки і технологій від впливу Китаю. Джо Байден, з іншого боку, мав значний юридичний і політичний досвід роботи, був схильний до більш виважених рішень, що мали в основі зміцнення альянсів і багатосторонню співпрацю. Два підходи відображали не тільки ідеологічні відмінності, але й глибокі особистісні характеристики лідерів, які вплинули на формування геополітичної динаміки Китаю та США.

Abstract. The article examines the influence of personal factors on US policy towards China under the Trump and Biden administrations. It uses comparative analysis of the presidents' approaches, biographical analysis of their education and experience, and case studies of trade wars and sanctions. The results show that Trump's transactional style contributed to the escalation of conflicts, while Biden's diplomatic approach focuses on alliances and cooperation. The personal traits of leaders influence the implementation of US strategy in its confrontation with China.

Keywords: personality factor, Donald Trump, Joe Biden, US, China, trade wars, diplomacy.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. President Joseph R. Biden. Presidential Library. *NATIONAL ARCHIVES*. URL: <https://www.bidenlibrary.gov/bidens/president-joseph-r-biden>
2. Administration of Donald J. Trump. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/administration/donald-j-trump/>
3. The Personality Profile and Leadership Style of 2024 Republican Candidate Donald Trump. *Unit for the Study of Personality in Politics*. 2024. URL: <http://personality-politics.org/donald-trump-2024>
4. Nardon L., Velliet J. The US-China Trade War. *Institut Français des Relations Internationales (IFRI)*. 2020. № 40. URL: <https://surl.li/xnuuko>
5. Chad P. Bown. US-China Trade War Tariffs: An Up-to-Date Chart. *Peterson Institute for International Economics (PIIE)*. 2019. URL: <https://www.piie.com/research/piie-charts/2019/us-china-trade-war-tariffs-date-chart>
6. Arendse Huld. Breaking Down the US-China Trade Tariffs: Whats in effect now? *China Briefing*. 2025. URL: <https://www.china-briefing.com/news/us-china-tariff-rates-2025/>
7. US-China Relations in the Trump 2.0 Era: A Timeline. *China Briefing*. 2025. URL: <https://www.china-briefing.com/news/us-china-relations-in-the-trump-2-0-implications/>
8. US-China Phase One Deal Backgrounder. *U.S.-China Economic and Security Review Commission*. 2020. URL: <https://www.uscc.gov/research/us-china-phase-one-deal-backgrounder>
9. Joint Statement on U. S. – China Economic and Trade Meeting in Geneva. *The White House*. 2025. URL: <https://surl.li/scgryo>
10. Trump Leaves for Rally in Ohio as Stocks Dive Upon News of China Tariffs. *CBS News*. 2019. URL: <https://www.cbsnews.com/news/trump-leaves-for-rally-in-ohio-as-stocks-dive-upon-news-of-china-tariffs-live-updates/>
11. The United States Further Restricts Huawei's Access to U.S. Technology. *U.S. Department of State*. URL: <https://2017-2021.state.gov/the-united-states-further-restricts-huawei-access-to-u-s-technology/>
12. Remarks by President Biden on America's Place in the World. *U.S. Embassy in Australia*. URL: <https://au.usembassy.gov/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/>
13. The Personality Profile and Leadership Style of 2024 Democratic Presidential Candidate Joe Biden. *Personality and Politics*. 2024. URL: <http://personality-politics.org/joe-biden-2024>
14. Treasury Sanctions Chinese Government Officials in Connection with Serious Human Rights Abuse in Xinjiang. *U.S. Department of the Treasury*. 2021. URL: <https://surl.li/mojymp>
15. U.S. – China Joint Glasgow Declaration on Enhancing Climate Action in the 2020s. *U.S. Department of State (2021–2025 Archive)*. URL: <https://2021-2025.state.gov/u-s-china-joint-glasgow-declaration-on-enhancing-climate-action-in-the-2020s/>
16. Readout of President Joe Biden's Meeting with President Xi Jinping of the People's Republic of China. *The White House Archives*. 2023. URL: <https://surl.li/egtzcp>
17. U.S. Department of State. URL: <https://home.treasury.gov/>
18. Peter Baker. Trump Abandons Trans-Pacific Partnership, Obama's Signature Trade Deal. *The New York Times*. 2017. URL: <https://www.nytimes.com/2017/01/23/us/politics/tpp-trump-trade-nafta.html>